

ÖSTERGÖTLANDS
HEMBYGDSFÖRBUND

Östergötlands Hembygdsblad

Hembygdsbladet önskar
God Jul & Gott Nytt År!

Kulturarvsdagen i Vadstena -
en källa till kunskap

Boken om Skärkind - ett projekt om en
hembygdsbok

Nr 4-2024

ÖSTERGÖTLANDS HEMBYGDSBLAD

Utkommer med fyra nummer per år och ges ut av Östergötlands Hembygdsförbund, till vilket 98 föreningar med över 18 000 medlemmar är anslutna.

Tidningen ges sedan 2016 ut digitalt och får distribueras fritt. Den går även att ladda ner från förbundets hemsida www.hembygd.se/ostergotland.

Ansvarig utgivare

Rolf Pettersson (förbundsordförande)

Härna Åland, 590 76 Vreta kloster

Tel: 073-346 49 04

E-post: rolf.k.pettersson@telia.com

Utkommer

omkring 15/3, 15/6, 15/9, 15/12

Manusstopp

12/3, 12/6, 12/9, 12/12

Välkommen med textbidrag, foton och annonser!

Materialet skickas (e-postas helst) till kansliet.

Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera texter och bilder.

Annonspriser

1/1 sida 1200:-

1/2 sida 600:-

1/4 sida 400:-

Östergötlands Hembygdsförbunds Kansli

Vasavägen 3, 582 20 LINKÖPING

Tel: 076-103 11 39

ostergotland@hembygd.se

www.hembygd.se/ostergotland

www.facebook.com/ostergotlandshembygdsforbund

Omslagsbild:

Tomtar på loftet på hembygdsberget i Ringarum.

Foto: Birgitta Svensson, Ringarums Hbf.

INNEHÅLL:

Ordföranden har ordet	sid 3
Tema Arbete & Fritid på Arkivens dag i Valdemarsvik	sid 4
ÖLFA fyllde 40 år/ Kulturarvspriset 2024	sid 5
Kulturarvsdagen i Vadstena - en källa till kunskap	sid 6-7
Boken om Skärkind - projektet att skapa en bok om Skärkinds bygd	sid 8-10
Östra Eds Hembygdsförening 60 år	sid 10
Tomtar på loftet i Ringarum	sid 11

Välkommen på hembygdsförbundets Januari-konferens lör 25 januari 2025 på föreningshuset Fontänen i Linköping!

Se inbjudan och program på sidan 12.

Ordföranden har ordet

Snart kan vi konstatera att ännu ett år har passerat. Ett år som i omvärlden är mycket oroligt och osäkert. Det pågår krig på ett flertal platser och i många länder protesterar man mot regeringarna. Här hemma har det inte heller varit särskilt lugnt. Dagligen kan man läsa om sprängningar och dödsskjutningar. Många gånger är förövarna inte ens 15 år fyllda. Man undrar: var är föräldrarna? Har man ingen vetskap om vad barnen håller på med? Fritidsgårdar läggs ner, föreningsverksamheten minskar, snart har man ingen vetskap om hur en förening fungerar. Anslagen till föreningslivet minskar, samtidigt som allt färre blir medlemmar. En ond spiral som måste brytas om inte demokratin ska vara hotad.

Att vara medlem i en förening som samtidigt är organiserat i ett gemensamt förbund leder ofta till att man kan förhandla sig till olika förmåner eller lägga extra tyngd åt vissa frågor. En av dessa förmåner är Hembygdsförsäkringens grundskydd, som ingår i medlemsavgiften, samt möjligheten att teckna en mycket förmånlig försäkring av sina byggnader och sitt lösöre. I år har hembygdegårdarna klarat sig från större bränder och vattenskadorna, vilket innebär att föreningarna får tillbaka 5% på inbetalda premier.

Det är också viktigt att man som grupp kan förhandla i gemensamma frågor. En sådan fråga har varit att om man har en offentlig parkeringsplats med över 20 parkeringsplatser och äger fastigheten, så har det föreslagits att man ska tvingas anlägga laddningsstolpar för elbil. Det förslaget protesterade man mot på central förbunds-nivå och undantag gjordes för bl.a. ideella föreningar.

Om vi blickar tillbaka på vår verksamhet, så kunde vi genomföra vår Januarikonferens som planerat. Årsmötet hölls i Kisa i april. Åke Andersson avgick och Monika Ivarsson valdes in i styrelsen som ny kassör. Hembygdsturnén med landshövdingen genomfördes och det var sista gången med Carl Fredrik Graf. Han slutade sista juli, då hans förordnande gick ut och han valde att gå i pension och återvända till Halland. Vi väntar med spänning på vem nästa landshövding blir. Länsstyrelsen har lovat att besöken hos hembygdsföreningarna ska fortsätta. Vår Höstkonferens hölls i den mycket lämpliga bygdegården Klippan i Vånga. Efter ett varierat och uppskattat program fick vi en guidad visning av hembygdegården.

Tillförordnade landshövdingen Ann Holmlid bjöd 1:a advent in till vintermingel på Linköpings slott. Tyvärr blev Ann sjuk och istället fick t.f. länsrådet Jenny Knut-hammar hålla i arrangemanget. Hon redogjorde på ett mycket förtjänstfullt sätt genom att inkludera gästerna i vad landshövdingen och länsstyrelsen gjort under året. Tillfälle gavs att vandra runt i de fina rummen och även titta in på den kungliga toaletten. De inbjudna var representanter från näringslivet, kommuner, politiken, organisationer och föreningar. Förbundet representerades av vår ledamot Bengt Johansson samt undertecknad.

Tre föreningar har under året firat jubileum. Senast var det Östra Eds Hbf, som fyllde 60 år (sid 10). Östergötlands Arkivförbund firade 40 år med en mycket trevlig fest på Hemgården i Norrköping (sid. 5). Det är alltid trevligt att komma och besöka föreningarna, så hör gärna av er om ni vill att förbundet gör ett besök.

Härnäst väntar Januarikonferensen den 25 jan på Fontänen i Linköping (sid.12). Vi har ett riktigt intressant program, så välkomna att anmäla er.

Avslutningsvis vill jag önska Er alla:

God Jul & Gott Nytt År!

Rolf Pettersson

Sök bidrag till kulturarvsarbete 2025!

Nu är det dags för föreningar och verksamheter att söka Bidrag för kulturarvsarbete från **Riksantikvarieämbetet**. Detta går att söka för en mängd olika projektändamål. Bidraget fördelas till insatser med syfte att både bevara, använda och utveckla kulturarvet.

Ansökningsperioden är öppen mellan 1 december och 31 januari.

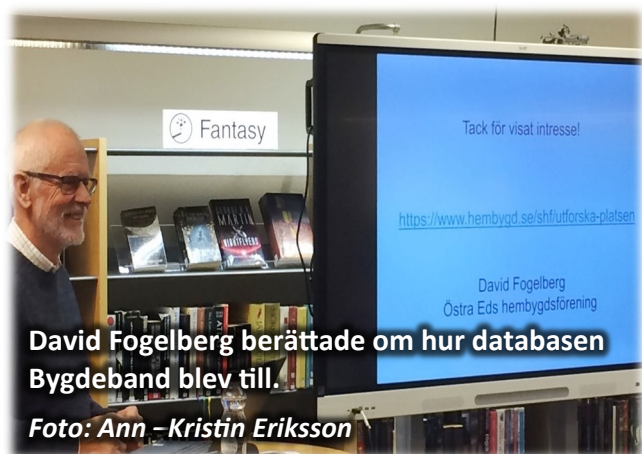
Läs mer om bidraget och hur man söker [på denna länk:](#)

Tema Arbete & Fritid på Arkivens dag i Valdemarsvik

Text: Ann-Kristin Eriksson

Arkivens dag har arrangerats i Sverige sedan 1998 för att uppmärksamma och väcka intresse för arkivens verksamhet. Både enskilda arkiv och offentliga arkiv på kommunal, regional och nationell nivå medverkar. Dagen firas i hela landet andra lördagen i november och runt om i Östergötland på ett 20-tal platser. Årets centrala tema var **Arbete och Fritid**.

Östergötlands Arkivförbund samordnar arrangemangen i Östergötland men har också ett eget arrangemang. Det flyttar runt i länet och i år var det Valdemarsvik som stod värd för det regionala arrangemanget den 9 november, där fokus låg på kulturarvet i Valdemarsviks kommun. Kommunens sex hembygdsföreningar medver-

David Fogelberg berättade om hur databasen Bygdeband blev till.

Foto: Ann - Kristin Eriksson

kade liksom Gusums Folketshus-förening, Valdemarsviks Träbåtsförening, Riksarkivet i Vadstena, Östergötlands museum, Regionarkivet i Östergötland och Hannäs-Tryserums kulturhistoriska stiftelse.

Efter invigningen följde flera föredrag med representanter för de olika arkiven som berättade hur just deras arkiv är relevant för Valdemarsviks kulturarv.

Albin Lindqvist från Östergötlands Arkivförbund pratade om föreningar, fanor och foton, dvs enskilt arkivmaterial.

Claes Westling från Riksarkivet i Vadstena berättade att det finns totalt 6 mil handlingar i arkivet och att nästan en mil är enskilda arkiv, medan övriga mil är statliga handlingar.

Tilde Fredin och Henrik Lind berättade om vad som kunde finnas i regionarkivet (fd landstingsarkivet). De uppmärksammade särskilt distriktssköterskan Karin Mellström och hennes arbete. Hon var född 1896 i Kristberg men verksam i Valdemarsvik. Hon var även starkt engagerad i Valdemarsvikskretsen av Svenska Röda Korset och hade en suppleantplats både i fattig-

vårdsnämnden och pensionsnämnden. Vi fick också se väskan med hennes uniform och en del utrustning som hon använde.

Valdemarsviks hembygdsförenings ordförande Krister Ryding berättade om föreningens stora bildsamlingar.

Kulturarv Östergötland presenterades av Karolina Hallstedt och arkeolog/arkivarie Ann-Charlott Feldt berättade om vad som kan gömma sig i arkivet på ett museum.

”Från Östra Ed till hela Sverige”. David Fogelberg berättade om bakgrunden till Bygdeband som uppstod som ett lokalt Leaderprojekt i Östra Eds hembygdsförening. Databasen togs över av Genline som köptes upp av Ancestry, och idag är det Sveriges Hembygdsförbund som äger databasen vilken numera finns på www.hembygd.se/shf/utforska-platsen.

Under hela dagen fanns en frågesport, det visades lokalhistorisk film efter Foto-Rune Svensson och dagen avslutades med föredrag av historiefilen Daniel Hermansson, känd från Historiepodden och tv-programmet Muren på SVT.

Arkivens dag drog drygt 200 besökare men de utställningar som stod kvar november ut nådde minst ytterligare 50 pers. Nytt för i år var att representanter från arkiven fick mer tid att presentera sin verksamhet, vilket uppenbart var uppskattat, både från besökare och från arkiven själva. Ett klipp från dagen kan ses på: www.youtube.com/watch?v=BGXOnRITxI4

Kulturarvspriset 2024

Sonja Palmberg från Hannäs Hembygdsförening har tilldelats 2024 års östgötska kulturarvspris på 10 000 kr som delades ut i samband med Arkivens dag.

Ur motiveringen: Pristagaren gör ett stort arbete i det fördolda med att skapa förståelse och ny kunskap om Hannäs socken tack vare ett gediget intresse för arkivet och lokalhistoria.

Genom ett mångårigt ideellt arbete i Hannäs hembygdsförening har hon kartlagt och dokumenterat socknens historia genom att katalogisera och strukturera arkivet. Hon har även tillgängliggjort innehållet genom en stor mängd lokalhistoriska skrifter som är publicerade som pdf:er på Hannäs hembygdsförenings webbsida.

Text: Ann - Kristin Eriksson.
Foto: MiaMaria Sandell.

ÖLFA fyllde 40 år *Text & foto: Ann-Kristin Eriksson*

Östergötlands Arkivförbund har firat 40 år med en jubileumsfest på Hemgården i Norrköping där det bjöds på buffé, utställning och tårta. Bland gratulanterna var Östergötlands Hembygdsförbund, och Rolf Pettersson överlämnade ett jubileumsdiplom.

Det var också premiärvisning av jubileumsfilmen "Bland eldsjälur och enskilda arkiv" (bild nedan). Albin Lindqvist och Angelica Petersson har träffat några av de

personer som varit en del av Arkivförbundet och filmat deras berättelser. Det började med ett besök hemma hos Börje Hjort.

ÖLFA, Östergötlands Läns Folkrorelsearkiv bildades i november 1984 och bestod då av de fem lokala folkrörelsearkiv som då fanns i länet: Norrköping, Linköping, Motala, Finspång och Kville. Då fanns ingen samordning mellan arkiven och det fanns ett stort behov av en länsorganisation med en utbildad arkivarie.

Börje Hjort som då var länsarkivarie vid Jönköpings Läns Folkrorelsearkiv gjorde en utredning som låg till grund för organisationen. Han var också den förste länsarkivarien och anställdes på heltid från 1 april 1985. Han stannade kvar på sin post fram till pensioneringen och efterträddes då av Albin Lindqvist som är vår nuvarande länsarkivarie. 1992 ändrades namnet till Östergötlands Läns Föreningsarkiv och 2001 till Östergötlands Arkivförbund.

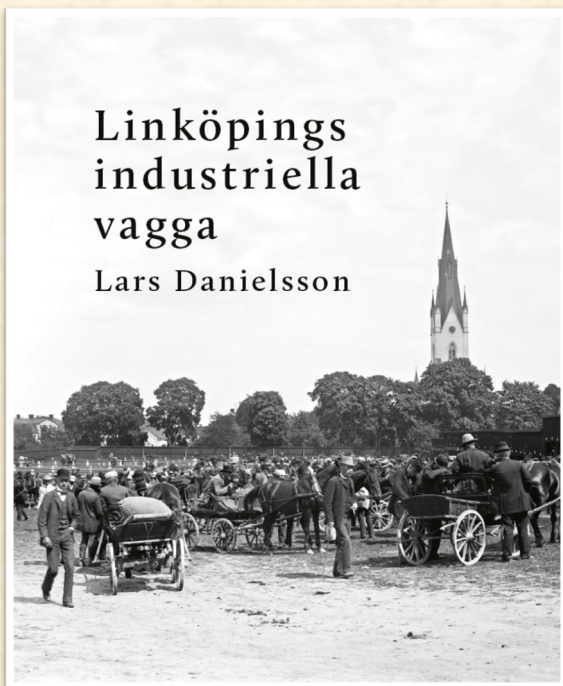
I dag har arkivförbundet ett regionalt uppdrag att samordna enskilda arkiv i Östergötland. Medlemmar är föreningar, företag, distrikts- och arkivorganisationer som förvarar arkiv och bevarar dem för framtiden.

Julklappstips från DIBB förlag!
Finns att köpa i bokhandeln!

Lokal litteratur Linköping Östergötland

Linköping var länge en liten stad präglad av såväl handel och hantverk som världslig och andlig administration. I mitten av 1800-talet inleddes stadens industrialisering, men det gick sakta till en början. Boken *Linköpings industriella vagga* av Lars Danielsson beskriver den tidiga industrialiseringen och dess entreprenörer innan Linköping blev en egentlig industristad.

Välkommen på en stadsvandring i bilder genom Linköping! Göran Billeson har valt ut äldre fotografier på kända Linköpingsmiljöer och parat ihop med nytagna foton på samma motiv. På detta sätt blir boken *Linköping då och nu* en lättillgänglig och trivsamt skildring av Linköpings förändring från andra världskriget och framåt. Det förgångna blir en tydlig relief till nuet och tvärtom.

Kulturarvsdagen i Vadstena - en källa till kunskap

Text & foto: Jesper Ström

På vilka sätt kan man använda historiska källor? Vilka är de, och var finner man dem? Den 14 november hölls höstens Kulturarvsdag i Vadstena på temat *Gå till källorna* och arrangerades av Kulturarv Östergötland, Riksarkivet och Östergötlands museum. Evenemanget var helt fullbokat, med ca 100 deltagare. En kunskapsfylld dag började på Vadstena Folkhögskola, slående vackert belägen vid Vätterns strand.

Björn Lilieblad, forskningsledare på Östergötlands museum inledde med ett högtintressant föredrag om vikten av källkritik och källforskning i tider när pseudovetenskap, spökjägare och charlataner skarvar och förvränger källor och historia för att både locka publik och tjäna pengar. Genom att hålla konspiratoriska och manipulativa vinklar på sitt innehåll är man ett hinder för vetenskap och demokrati.

Ett exempel är *De bosniska pyramiderna* - ett påstående av författaren Semir Osmanagić om att ett berg vid Visoko i Bosnien i själva verket är en över 200 m hög pyramid, byggd för flera tusen år sedan och som

sågs inneha mystiska energier. Påståendet har tillbakavisats av både arkeologer och geologer, som menar att det är en högst naturlig formation och ett resultat av både erosion och mänsklig påverkan i form av terrassodling från medeltiden.

Länsarkivarie Albin Lindqvist från Östergötlands Arkivförbund berättade härnäst om källorna till torpens historia. Torp betydde förresten ursprungligen en tjänst, och inte det lilla hus som numera är synonymt med ordet. Källorna är många och ibland lite oväntade. De kan bestå av allt från Lantmäteriets kartor, till gamla brandförsäkringar, äldre dagstidningar, folkbokföring, kyrkans förhörslängder, domstolsarkiv, auktionsprotokoll och så förstås alla de arkivdatabaser som finns – ex. Nationell Arkivdatabas. Hembygdsföreningars arkiv är också viktiga historiska källor till torpens historia, där man ofta finner roande och fascinerande detaljer som inte finns i andra arkiv, liksom skvaller på orten.

Lambohovs Säteri är både ett slott och säteri i Slaka i Linköpings kommun. Det uppfördes 1762–1763 och liknar ett franskt lantslott i rokoko. Cecilia Sagrén är projektledare för en omfattande renovering av säteriet, vilket köptes av kommunen 1966. Ett av de många namn som är mest historiskt förknippat med Lambohov är adelsmannen och mili-

Björn Lilieblad berättar upplysande och fascinerande om pseudovetenskapens framfart.

tären Fredrik Carl Sinclair, som tog säteriet i besittning år 1749 och lät det byggas om i rokokostil efter ritningar av arkitekten Jean Eric Rehn.

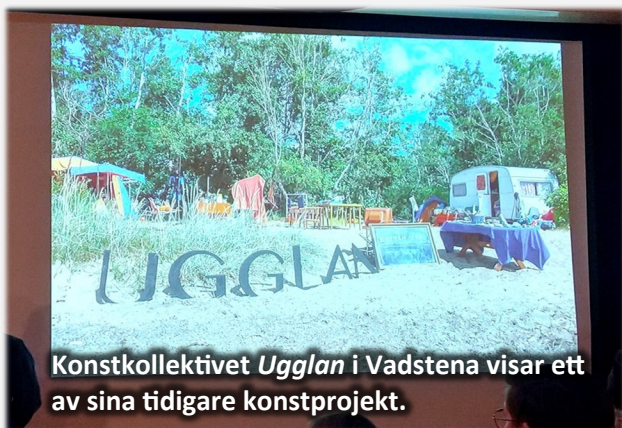
Cecilia Sagrén beskrev passionerat byggnader som ”historia man kan kliva in i” och visade exempel på hur flera olika tidslager och epoker kan ses i de olika byggnadsdelarna. En så enkel källa som en ”borttappat”-annons i en dagstidning kan avslöja vilka personer som gästade slottet vid en viss tidpunkt. Även brevsamlingar och bouppteckningar avslöjar hur tillvaron kunde te sig då. Cecilia Sagrén arbetar också med att intervjua de personer som bebott Lambohov och ännu är i livet. Förhoppningen är att slottet en dag ska öppnas för allmänheten igen.

Ann-Charlott Feldt berättar om arkivets betydelse för arkeologiskt arbete.

Ann-Charlott Feldt är arkeolog, och får med jämna mellanrum beställningar från Länsstyrelsen eller Tekniska Verken när det planeras bebyggelse, uppgrävningar och planteringar, så att inga arkeologiska värden riskeras att skadas. Hon visade hur gamla stadsplaner ur arkiven kan studeras för att upptäcka detta. De olika arkiv som hon använder sig av är bl.a. Ortnamnsregistret, *Alvin* - en portal för publicering och långtidsbevarande av digitaliserat kulturarvsmaterial - samt Östergötlands museums topografiska arkiv. Varje gång hon är ute på fältet med sina kollegor, skapas dessutom nytt arkivmaterial!

Efter en smaklig slottsstek till lunch, fortsatte eftermiddagen med ett upplivande besök hos konstkollektivet *Ugglan*. Denna unga, lätt studentikosa grupp kreatörer

Konstkollektivet Ugglan i Vadstena visar ett av sina tidigare konstprojekt.

håller till i stadens nya föreningshus, som tidigare var IOGT-huset. Deras aktiviteter omfattar bl.a. dans, konserter, yoga, föreningsmöten och konstinstallationer.

Redan den kommande helgen arrangerar man ”Elektroktoberfest”, en elektronisk musikfest med rullskridskodisco. En av Ugglans mest uppmärksammade installationer var ”Expedition botten upp” år 2021, ett projekt som kombinerade konstnärliga perspektiv med att uppmärksamma allmänheten på de miljöproblem som finns i sjön Vätterns vatten.

Inne i Riksarkivets depå i det ståtliga Vadstena slott, avslutades dagen. Där berättade Claes Westling och Emily Lekman om arkivets historia och gömmor. Här förvaras ca 6 mil handlingar från både myndigheter, privata arkiv, från familjer, gårdar och föreningar. Besöken i de fysiska arkiven har minskat sedan digitaliseringens intåg; år 1997 var siffran 100 000 besök per år mot dagens 20 000. Då kunde köerna ringla innan dörrarna öppnades. Idag är det i stort sett bara att dropa in när som helst.

Riksarkivets depå finns inne på ståtliga Vadstena slott.

En av många spännande historiska berättelser ur arkivet hämtade Emily Lekman ur ett domstolsprotokoll om ”Pepparkaksmordet” år 1839 i Kronobergs län, där pigan Johanna Olofsdotters plan på att giftmörda sin fästman slog fel, och en oskyldig ung kvinna vid namn Anna Kristina Håkansdotter avled av misstag istället. Johanna Olofsdotter dömdes sedan för mordet och avrättades i Ingelstad år 1841.

Boken om Skärkind – projektet att skapa en bok om Skärkinds bygd

Text & foton: Elsa – Maria Nillrot, projektledare, Skärkinds Hbf

Bokprojektgruppen i Skärkind i samlad trupp.
Foto: Niklas Lanzén

Under ett av hembygdsföreningens styrelsemöten för några år sedan, föreslog dåvarande ordförande Sören Karlsson att vi borde göra en bok om Skärkind. Vi saknade verkligen att erbjuda någonting till hembygdsstugans besökare, hemvändare och andra.

Att ha en bok till försäljning vore ju toppen. Dessutom hade det kommit en donation till föreningen, från Sture Gustafsson, en mycket engagerad Skärkindsbo som

flyttat till Kanada år 1983. Styrelsen beslutade att använda denna gåva som grundplåt till en hembygdsbok.

Under våren 2018 besökte vi Per-Anders Lundh och hans bokförlag Atremi, som har givit ut ett antal hembygdsböcker och har erfarenhet av liknande projekt. Vi fick många värdefulla tips och detta möte blev vårt avstamp. Sören uppskattade att det skulle ta 3 år till färdig bok men jag, som blev projektledare, sa att vi får nog räkna med 5 år åtminstone. Så kom pandemin och fördröjde det hela med cirka 2 år. Så med lite optimistisk räkning så har det tagit oss drygt 4 år att få ihop denna bok.

Det tar tid att samla in och sammanställa material till att, som jag kallar det, *skapa* en bok. Det har sannerligen varit en skapandeprocess att leta och välja bland befintliga texter från hembygdssföreningens arkiv samt samla in material från boende i bygden och från andra med anknytning till bygden.

Den allra första idén var att skriva om alla gårdar och torp i Skärkinds bygd men den idén visade sig bli för svår att göra komplett. Vi la ut en förfrågan, tillsammans med det årliga flygbladet, om någon ville skriva om sitt hus men vi fick bara in en enda text. Så vi började om och sökte kontakt med folk från Skärkind och gick ut på Facebook-sidorna ”Heja Skärkind” och ”Vi som varit i Skärkind”, samt skrev om bokprojektet på Hembygdssföreningens hemsida. Vi fick då kontakt med flera som ville vara med. Under åren 2018 – 2024 har vi haft möten ca 6 gånger per år, med uppehåll under pandemiåren.

Inger Fredriksson och Britt-Marie Andersson sitter i hembygdsstugans kök och går igenom pärmar med tidningsurklipp mm. 2019.

Arbetsmöte vid hembygdstugan 2024.

Vi blev ganska tidigt en kärngrupp på 8 deltagare, i lite olika åldrar och mycket olika personligheter. Det blev en bra sammansättning med 6 personer som har lång historia i bygden och två inflyttade "utbölingar", bland annat jag själv, som inte ens är östgöte. Det har varit mycket bra med alla olika synsätt! Några utanför kärngruppen har deltagit på vissa möten och gett oss värdefulla synpunkter vilka lett projektet framåt.

Hela första året ägnades åt att gå igenom Hembygdsföreningens "arkiv". Vi tyckte det fanns riktigt fina berättelser som vi ville ha med i boken. Vi delade upp texterna bland oss för att skriva in på dator. Till en del texter användes vi OCR-skanning (Optical Character Recognition) för att konvertera texter i bildformat till digital text som sedan kunde bearbetas. Vid varje träff spånade vi, pratade minnen och hittade på så vis olika områden som skulle kunna bli kapitel i boken.

Tidigt fick vi in en lång och intressant text med bilder om Tegelbruket i Ekenberg, av Börje Carlsson. Denna text har vi kortat ned, för vi förstod att inte hela kunde få plats i boken, tyvärr. Detta gäller även ett par andra texter. Dessa presenteras i sin helhet på hembygdsföreningens hemsida och finns på så vis tillgängliga för den som vill läsa mer.

Jan Johansson och Britt-Marie Andersson under en fikapaus i hembygdstugans kök.

Några texter kom till oss, ibland från oväntat håll, genom att vi skrev om bokprojektet i Skärkindssidorna på Facebook och berättade om projektet vid varje årsmöte och för de vi träffade vid andra tillfällen. Vi har försökt att engagera många andra i bygden att skriva om exempelvis en gård, någon skärkindsprofil, något minne eller anekdot från bygdens historia. En del texter har vi i gruppen skrivit då vi tyckt det varit viktigt eller roligt att ha med i boken. Vi samlade på så vis in många olika texter under hela tiden bokprojektet pågick. Ett stort jobb, men det riktigt stora arbetet började 2022.

Under hela 2022 och 2023, till och med våren 2024, läste vi igenom allt material, bearbetade, ändrade, kortade och lade till där vi tyckte att något saknades. En stor del av arbetet har varit att kontrollera att texter hänger ihop och att de fakta och årtal som presenteras i boken är rätt och riktigt – där det varit möjligt att ta reda på.

Bo Jadeborn och Erik Andersson i hembygdstugans kök, där vi hade flera av våra möten i bokprojektet.

Under hösten 2023 intensifierades arbetet med projektet och vi hade även några arbetsdagar som var både trevliga och konstruktiva. Som Oskar, i Bokprojektsgruppen, påpekade: "Med alla gamla texter i minnet var detta inte helt olikt hur man förr kunde samlas i grannskapet för att utföra större arbeten tillsammans, fast vi arbetade med textredigering istället för att ha bygdag eller ta in skörden!"

Vi tittade igenom det bildmaterial vi hade samlat in från vårt arkiv och från textförfattare med flera, för att välja ut de bilder vi ville ha med i boken samt se vad som saknades. Många bilder har varit äldre fotografier som vi, när det varit möjligt, skannat eller fotat av. Flera har vi fått via mejl och ibland med låg upplösning. Så bilderna är av blandad kvalitet. Beroende på vårt "original" så har viktighetsgrad fått råda över kvalitet på sina ställen.

Vi har kontinuerligt haft kontakt med bokförlaget Atremi och den förste november 2023 besökte vi förlaget igen. Då kunde flera frågetecken, angående hur text

och bild ska presenteras, rätas ut. Vi fick mer inblick i vad förlaget kan göra och vad vi behövde göra. Vi hade redan tagit beslut såsom att boken ska ha färgbilder, hård pärm och till och med bokens format. Nu fick vi se exempel på redan utgivna böcker som stärkte oss i våra beslut. Även om ett liggande format är ett ovanligt val, så tyckte vi att detta gav fler möjligheter till samspel mellan bild och text.

Hembygdsföreningens styrelse beslutade i januari 2024 att starta en så kallad gräsrotsfinansiering, efter förslag från bokprojektgruppen. Detta presenterades på årsmötet i mars 2024, samt på hemsidan, via Facebook och djungeltelegraf. Vi fick mycket snabbt flera bidrag, vilket var mycket glädjande. Det gav inte bara pengar, utan också energi att slutföra vårt stora projekt. Det var tydligen flera som ville se boken färdig! Tack vare vår grundplåt, gåvan från Sture Gustafsson, bidrag via denna gräsrotsfinansiering, samt ett bidrag från Lagerfeldts stiftelse så klarade vi finansieringen ända fram till publicering.

Det har sannerligen varit ett stort, komplext, intressant och spännande projekt, som jag aldrig hade kunnat genomföra på egen hand. Det har varit mycket arbete, men så roligt vi i bokprojektgruppen har haft!

Med förhoppningen att boken *Skärkind – så som vi minns det*, ger mycket glädje! Den är fylld med 100 olika texter på 460 sidor och väger 1,5 kg!

Elsa-Maria Nillroth

*L*usten att lära känna sin bygd är stark hos de flesta av oss – och att hitta samlad information kan vara nog så svårt. **Skärkind – så som vi minns det** är en bok som ger dig svar på en del frågor eller t.o.m. skapar nya. Genom en samling historiska dokument och skildringar från 1200-talet och framåt får du en unik inblick i Skärkinds socken.

En bok fylld av berättelser som lockar till både skratt och tårar, och mycket mer. Upptäck bl.a. Bojans berättelse som på ett innerligt och gripande sätt skildrar hennes tillvaro i bygden under tidigt 1900-tal och framåt. En bok för dig som vill upptäcka Skärkind genom de människor som bott här och bor här än idag.

Beställ boken på www.hembygd.se/skarkind

Östra Eds Hembygdsförening 60 år

Föreningen firade sitt 60-årsjubileum i Östra Eds församlingshem/kyrkstall den 26 oktober. Ett 30-tal medlemmar hade mött upp, men p.g.a. sjukdom uteblev dessvärre ett antal anmälda. Ordförande Jörgen Svensson hälsade välkommen och berättade hur föreningen hade bildats. Det var den 12 januari 1964 som elva personer från bygden samlades i kyrkans tornrum. Ivan Svanström, dåvarande ordförande i Kalmar läns hembygdsförbund, bildade en arbetsgrupp som fick i uppgift att starta föreningen.

Magnus Dalgren fortsatte sedan att redogöra för den historiska tillbakablicken. Paret Madelene och Bengt-Otto Ottosson framförde visor från den svenska visskatten, som medlemmarna fick gissa på vem som hade skrivit. Föreningen bjöd på goda smörgåstårter och kaffe med kaka. Förbundet uppvaktade i sedvanlig ordning med ett jubileumsdiplom.

Rolf Pettersson, ÖHF

Tomtar på loftet i Ringarum

Familjeaktiviteten *Tomtar på loftet* hölls traditionsenligt på Hembygdsberget i Ringarum på lördagen före första advent. Arrangemanget av Ringarums Hembygdsförening lockade i år ca 60 personer; förväntansfulla barn med sina föräldrar och/eller far- eller morföräldrar. Barnen fick träffa tomten, pyssla, grilla korv, snurra på chokladhjulet och fika!

Karin Folkesson, Ringarums Hbf

Foto: Birgitta Svensson

Medlemsföreningar!

Ni hjälper väl till att svara på **Sveriges Hembygdsförbunds enkät** om hembygdsrörelsens verksamhet under 2024? Denna statistik är ett av de viktigaste verktygen för att påverka rörelsens inflytande i samhället. Alla svar behövs!

Gör detta senast 20 januari via [denna länk](#):

Besökare Museum
Remisser
Musik Midsommar
Evenemang
Arbetade timmar Skolan Utflykter

[Läs allt om Hembygdsförsäkringen på DENNA LÄNK:](#)

Är jag olycksfallsförsäkrad genom hembygdsföreningen?

1. Ja, om du är medlem
- X. Ja, om du arbetar ideellt
2. Ja, om du är anställd

Svar

Inbjudan & program till hembygdsförbundets Januarikonferens

Fontänen, Linköping lördag 25 januari 2025!

- 09:15** Insläpp & betalning. Morgonkaffe/te. Olika matproducenter & mathantverkare från hela länet finns på plats.
- 09:50** Rolf Pettersson, ordförande Östergötlands Hembygdsförbund, hälsar välkommen. Allmän information från förbundet.
- 10:00** Moa Ekman, Hushållningssällskapet, informerar om projektet "Hembygdens smaker". Presentation av potentiella samarbeten mellan lokala mathantverkare och föreningar. Matproducenter & mathantverkare från hela länet finns på plats och visar upp sina produkter. Mingel.
- 11:15** "Kulturmiljöer och hembygdsrörelsens möjligheter och ansvar". Helena Rosenberg, kulturmiljöstrateg på Sveriges Hembygdsförbund.
- 12:15** Paus. Kaffe/te och ostsmörgås.
- 12:30** "Hällristningar och hällristare: Östergötland under äldre bronsålder". Arkeologerna Theres Furuskog & Tom Carlsson berättar om arbetet med sin historiska bok.
- 13:30** Avslutning.

Anmäl er senast 21 januari via [denna anmälningsslänk](#):

Eller via: ostergotland@hembygd.se /tel: 076-103 11 39.

Deltagande: **150 kr**. Betalas kontant eller via Swish på plats.

Konferensen genomförs tillsammans med
Studieförbundet Vuxenskolan.

OBS: med reservation för ev. ändringar i programmet!